

Uusiutuva Energia Leuvanneva Oy
Mika Hytönen
mika.hytönen(a)vsb.energy

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Leuvannevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, Uusiutuva Energia Leuvanneva Oy, Haapaveden lintuvedet ja suot FI1100001, Haapavesi ja Siikalatva

Uusiutuva Energia Leuvanneva Oy on pyytänyt 19.9.2025 Lupa- ja valvontavirastolta (myöhemmin myös LVV) lausuntoa Leuvannevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeeseen liittyvästä Natura-arvioinnista. Natura-arvointi on päivätty 12.9.2025 ja sen on laatinut Afry Finland Oy. Hanke sijoittuu Haapaveden lintuvedet ja suot Natura-alueen läheisyyteen.

1 Haapaveden lintuvedet ja suot Natura 2000-alue

Haapaveden lintuvedet ja suot on 3 616 hehtaarin laajuinen Natura-alue, johon kuuluu Ainalin lintujärvien kokonaisuus mataline, humuspitoisine järvineen ja lampineen. Alue on kansainvälisesti arvokas lintuvesikohde ja osa lintuvesiensuojeluohjelmaa. Sen vesilinnusto ja kahlaajalajisto ovat monipuolisia ja runsaita. Alueella on merkitystä geneettisen ja lajistollisen monimuotoisuuden ylläpitäjänä. Ainalin järvi- ja lampiryhmä on erityisen tärkeä muuttolintujen levähdys- ja sulkimisaikana. Alueella on lisäksi suuri riistataloudellinen merkitys sekä arvokkaita perinnemaisemia. Natura-alueeseen sisältyvät laajat ja pääosin luonnontilaiset suoalueet Köyryrimpi - Ollikkaanrimpi ja Porerimpi ovat linnustoltaan monipuolisia ja sisältyvät soidensuojelun ohjelmiin. Natura-alueen suojelun perusteena ovat kuusi luontotyyppiä, 46 lintulajia sekä saukko.

Natura-alueen suojelun tavoitteena on säilyttää alueen ekologinen merkitys osana Natura verkostoa. Suojelun ja hoidon tavoitteena on turvata luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila luonnonmukaisten prosessien avulla, parantaa tarvittaessa elinympäristöjen laatua ja lajien elinvoimaisuutta ennallistamis- ja hoitotoimin sekä ohjata alueen käyttöä siten, että luonnonarvot säilyvät.

Natura-alueeseen kohdistuviksi uhkiksi on tunnistettu maantäyttö ja kuivatus (ojitus), lajikoostumuksen muutos (sukkessio) sekä metsästys. Ojitukset lintuvesien ympäristössä ovat aiheuttaneet humuspitoisuuden lisääntymistä vedessä. Lisääntyvä kesämökkien rakentaminen ja metsästys- ja virkistyskäyttö aiheuttaa häiriöitä alueen linnustolle.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Leuvannevan tuulivoimahanke sijaitsee Siikajoen ja Siikalatvan kunnissa. Hankkeen ympäristövaikutusten arvioinnissa tarkastellaan kolmea tuuli- ja aurinkovoimapuiston toteutusvaihtoehtoa, joissa tuulivoimaloiden määrä vaihtelee 32–41 välillä. Voimaloiden enimmäiskorkeus on 310 metriä. Lisäksi alueelle sijoitetaan enintään 600 hehtaarin laajuinen aurinkovoimala käytöstä poistuneille turvetuotantoalueille. Sähkönsiirto toteutetaan maakaapeilla puistoalueella sekä uudella 400 + 110 kV voimajohtolla verkkoon liittämiseksi.

Lähimmät tuulivoimalat sijaitsevat noin 3,5 kilometrin etäisyydellä Haapaveden lintuvedet ja suot Natura 2000 alueesta. Suunnitellut voimajohtovaihtoehdot SVE2A ja SVE2B sijoittuvat Natura-alueelle tai sen läheisyyteen. Nykytilanteessa Natura-alueen itäosaan sijoittuu kaksi Fingridin omistuksessa olevaa yhteispylväisiin sijoitettua voimajohtoa, 400 kV Pysäysperä-Pyhänselkä sekä 220 kV Haapaveden voimalaitosPyhäkoski. Sähkönsiirtoreitti SVE1 kulkee lähimmillään noin 700 m etäisyydellä Naturaalueen rajasta.

Suunniteltu Leuvannevan hankkeen 400 + 110 kV voimajohto sijoittuu vaihtoehdossa SVE2A Natura-alueelle nykyisen johtoalueen länsipuolelle yhteispylväisiin, jolloin johtoalue levenisi 34 metriä, lisäksi tarvitaan 10 metrin levyinen alue, jolla puuston kasvua säädellään. Vaihtoehto SVE2B kiertää Natura-alueen sen itäpuolelta omassa johtokäytävässään ja sen edellyttämä tilantarve reunavyöhykkeineen on 64 metriä. SVE2A sijoittuu Natura-alueelle noin 750 metrin matkalla.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Natura-arvioinnissa esitetty vaikutustenarviointi perustuu kirjallisuustietoihin ja Metsähallituksen biotooppiaineiston paikkatietoon. Saukon osalta tiedonlähteenä käytettiin lisäksi lumijälkiselvityksen (Afry Oy 2022) tiedot. Natura-arviointia varten ei ole tehty erillisiä maastoselvityksiä, mikä tunnistettiin Natura-arvioinnissa epävarmuustekijänä.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyyppeihin

Natura-arvioinnissa tunnistettiin vaikutusmekanismeina suorat rakentamisaikaiset vaikutukset kuten puuston kaatamista ja maaperän muokkausta sekä reunavaikutukset. Reunavaikutuksina esitettiin valaistus-, kosteus- ja mikroilmasto-olosuhteiden muutokset, jotka voivat aiheuttaa lajistollisia muutoksia. Muiksi epäsuoriksi vaikutustyypeiksi tunnistettiin laadulliset tai määrälliset vaikutukset pintavesiin teiden rakentamisesta, tienvarsi- ja kaapelioiden kaivusta, vaikutukset pinta- ja pohjavesien virtaussuuntiin sekä pölyäminen.

Hankkeesta arvioidaan etäisyyssyistä muodostuvan vaikutuksia pelkästään sähkönsiirtovaihtoehdoista SVE2A ja SVE2B. Vaikutukset kohdistuvat arvion mukaan suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin keidassuot ja puustoiset suot, muut suojeluperusteena olevat luontotyypit arvioidaan olevan vaikutusalueen ulkopuolella.

Natura-arvioinnin mukaan sähkönsiirtovaihtoehto SVE2A sijoittuu Natura-alueelle noin 750 metrin matkalla, jolloin suorien ja reunavaikutusten alhaisten luontotyyppien pintaala on 4–4,5 ha, mikä vastaa 0,6 % keidassoiden kokonaispinta-alasta Natura-alueella. Sähkönsiirtovaihtoehto SVE2B sivuaa Natura-alueen itäreunaa lähimmillään noin 20 m päästä aiheuttaen reunavaikutuksia suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin keidassuot ja puustoiset suot noin 2 ha alalla, mikä vastaa 0,2 % keidassoiden pintaalasta.

Vaikutukset keidassoiden ja puustoisten soiden osalta arvioidaan merkittävän heikentäviksi vaihtoehdossa SVE2A sekä ei merkittävästi heikentäviksi vaihtoehdossa SVE2B.

Yhteisvaikutuksia muodostuvat Natura-arvioinnin mukaan olemassa olevan voimajohdon kanssa, joka on jo altistanut Natura-alueen keidassoihin kuuluvat puustoiset suot reunavaikutukselle. Mikäli SVE2B mukainen rakentaminen toteutuu, Natura-alueen itäreunaa altistuu reunavaikutukselle kahdesta eri suunnasta.

Suojeluperusteena olevien luontotyyppeihin kohdistuvien vaikutusten osalta ei esitetty lieventämistoimenpiteitä tai seurannan tarvetta.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Natura 2000 -alueiden suojeluperusteina olevien lajien yksilöihin voi kohdistua suoria tai välillisiä vaikutuksia. Suoria vaikutuksia ovat elinympäristöjen menetykset tai niiden laadun heikkeneminen Natura-alueella tai sen ulkopuolisissa elinympäristöissä, sekä törmäysvaikutus ja estevaikutus. Välilliset vaikutukset puolestaan voivat kohdistua joko suojelun perusteina olevien lajien Natura-alueella esiintyvien yksilöiden saalisajistoon tai suojelun perusteina olevien lajien Natura-alueen ulkopuolisiin osapopulaatioihin. Keskeisimmät vaikutukset aiheutuvat rakentamisen aikaisesta häiriöstä (melu ja ihmistoiminta) ja elinympäristömenetyksistä Natura-alueiden ulkopuolella sekä toiminnanaikaisesta häiriöstä (melu ja voimaloiden pyörimisliike) ja törmäysriskistä.

Linnuston osalta vaikutusten arviointi on tehty pääosin asiantuntija-arviona. Törmäysriskiä arvioitaessa on huomioitu karttatarkastelun pohjalta saalistus-, soidin- tai ruokailulentojen suuntautumisesta (petolinnut, pöllöt, kuikkalinnut, sorsalinnut, kurki).

Yhteisvaikutuksissa on huomioitu jo rakennetut sekä suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet lähtötietoaineiston perusteella, sekä myös Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihe- ja maankäytön suunnitelmien mukaisesti laadittu Natura-selvitys.

Etäisyyksien vuoksi vaikutukset suojelun perusteena olevaan linnustoon jäävät arvioinnin mukaan salassa pidettävää lajia lukuun ottamatta vähäisiksi, tai vaikutuksia ei arvioida syntyvän lainkaan. Vähäisiä vaikutuksia arvioidaan aiheutuvan kurjelle, teerelle, metsolle, suopöllölle ja hiiripöllölle.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Natura-arvioinnissa on tunnistettu vaikutusmekanismeina rakentamisaikaiset häiriö- ja vesistövaikutukset. Aurinkovoimahankkeella ei arvioida etäisyyksien vuoksi olevan vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteena olevaan saukkoon.

Sähkönsiirtovaihtoehdot SVE2A ja SVE2B sijoittuvat Natura-alueen itäreunalle, missä ei ole saukon elinympäristöksi sopivia virtavesiä. Itäreunaa ympäröivät suot on ojitettu, eivätkä ne siten säily talvella jäätymättä. Saukkoon kohdistuvia vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi- ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu hanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Haapaveden lintuvedet ja suot Natura - alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, vaan siinä on seuraavaksi käsiteltäviä puutteita etenkin linnuston osalta.

Arvioinnin toteuttamistapa

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arvioinnissa on asianmukaisesti tunnistettu Natura-alueen luontoarvot. Natura-arvioinnissa esitetty hankekuvaus on pääosin riittävän kattava ja suunniteltujen rakenteiden sijainnit suhteessa Natura-alueeseen on havainnollisesti esitetty. Hankkeen todennäköisimmät vaikutustyytit ja -mekanismit on asianmukaisesti tunnistettu.

Lupa- ja valvontavirasto pitää puutteena, että hankkeen vaikutukset Natura-alueen suojelutavoitteiden saavuttamiseen ei ole tarkasteltu. Yhteisvaikutusten tarkastelussa on huomioitu läheisyydessä olevien hankkeiden hankealueet ja tuulivoimamäärät, mutta ei niiden sähkönsiirto.

Vaikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin

Natura-arvioinnissa on esitetty määrällistä tietoa siitä, kuinka suuri osuus Natura-alueen perusteena olevista luontotyyteistä on arvioitu heikentyvän. Keidassoiden osalta heikentyväksi arvioidun luontotyypin pinta-alaa on verrattu kyseisen luontotyypin kokonaispinta-alaan Natura-alueella. Lupa- ja valvontavirasto pitää pinta-alatarkastelua lähtökohtaisesti toimivana tarkastelutapana.

Vaikutusten suuruustarkastelun toteutus on Natura-arvioinnissa jäänyt kokonaisuudessaan kaavamaiseksi ja yleispiirteiseksi. Hankkeen vaikutusmekanismit on kappaleessa 5.1.1. melko kattavasti esitetty, mutta niitä ei ole tarkasteltu varsinaisessa vaikutustenarvioinnissa. Kuten kappaleessa on todettu, vaikutusten suuruus vaihtelee luontotyyppien välissä niiden ominaispiirteiden perusteella. Pinta-alatarkastelun lisäksi olisi siten osana vaikutusten suuruustarkastelua ollut perusteltua tarkastella konkreettisesti, miten suunniteltu voimajohtolinja pylväineen vaikuttaa rakentamis-, toiminta- ja purkamisvaiheessa sen vaikutusten alaisen suojeluperusteena olevan luontotyypin *keidassuot* ominaispiirteisiin.

Tarkastelussa olisi lisäksi ollut perusteltua huomioida Natura-alueen suojeluperusteena olevan luontotyypin *keidassuot* luonnontilaisuus ja edustavuus hankkeen vaikutusalueella suhteessa koko Natura-alueeseen. Näin vaikutustenarvioinnin pohjaksi olisi saatu tietoa siitä, kuinka edustaviin suojeluperusteena oleviin luontotyyteihin heikentävä vaikutus kohdistuu. Luontotyyppien edustavuutta on esitetty ainoastaan karttakuvana liitteessä 2. Lisäksi olisi tullut huomioida Natura-lomakkeella esitetyt kuormitukset ja uhat, jotka vaikuttavat jo nykyisillään Natura-alueen suojeluperusteisiin.

Natura-arvioinnissa on mainittu yhteisvaikutuksia olemassa olevan Fingrid'in voimajohdon kanssa vaihtoehdon SVE2B osalta, mutta vaihtoehdon SVE2A osalta yhteisvaikutukset on jätetty arvioimatta. Yhteisvaikutukset ei ole tarkasteltu myöskään Taikkonnevan tuulivoimahankkeen osalta, jonka sähkönsiirtovaihtoehto SVEA sijoittuu lähelle Leuvannevan sähkönsiirtovaihtoehtoa SVE2B.

Natura-arvioinnissa todetaan vaikutustenarvioinnin yhteydessä toisaalta, että sähkönsiirtoreittivaihtoehto SVE2B sivuaa Natura-alueen itäreunaa lähimmillään noin 20 metrin etäisyydellä, ja toisaalta, että SVEA2B sijoittuu Natura-alueen itäpuolelle lähes siihen rajautuen. Esityksestä kuitenkin puuttuu tietoa siitä, mistä etäisyys on mitattu:

voimajohtolta, johtoaukean reunalta vai puuston kasvua säätelevän alueen ulkoreunalta. Näin ollen on epäselvä, jääkö voimajohtoon alueen ja Natura-alueen väliin suojavyöhykettä ja kuinka leveä se olisi. Tiedonpuutteen takia Natura-arvioinnissa esitetty arvio reunavaikutusten ulottuvuudesta Natura-alueelle ei ole täysin läpinäkyvä.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että linnuston osalta esitetyn vaikutustenarvioinnin toteutukseen sisältyy selkeitä puutteita ja epävarmuustekijöitä. Yksi merkittävimmistä on se, ettei arviointia varten ole toteutettu varsinaisia linnustonselvityksiä Natura-alueella, mikä arvioinnissa on myös tunnistettu. Natura-alueella muiden toimesta mahdollisesti tehtyihin maastonselvityksiin ei myöskään ole arvioinnissa viitattu. Lupa- ja valvontavirasto katsoo näiden tekijöiden seurauksena, ettei arvioinnissa salassa pidettävää suojeluserustelajia lukuun ottamatta ole voitu esittää uskottavia arvioita lajien yksilöiden esiintymisestä ja liikkumisesta (eritoten ruokailulenkoista) Natura-alueella ja sen ympäristössä eritoten suhteessa suunniteltuihin voimalinjoihin. Näin ollen arviointi pohjautuu varsin pitkälle pelkkiin olettamuksiin kyseisten seikkojen suhteen.

Tuuli- ja aurinkovoimaloiden aiheuttamia vaikutuksia on pääasiassa käsitelty laji- tai lajiryhmäkohtaisesti tarkastelemalla mahdollisten eri vaikutusmekanismien todennäköisyyttä ja merkittävyyttä lähdekirjallisuuden perusteella suhteessa hanke- ja Natura-alueen väliseen etäisyyteen. Kuten Metsähallitus on omassa lausunnossaan todennut, tuotantoalueiden yhteisvaikutuksia kurjen välttelemiskäyttäytymisen näkökulmasta olisi ollut johdonmukaista tarkastella sen kannalta, mikä merkitys arvioidulla päämuuttoreitin siirtymisellä on Natura-alueen kurjille. Lisäksi olisi ollut hyvä esittää häiriövyöhykkeen osuus kurjen ja muidenkin lajien elinympäristöksi soveltuvasta Natura-alueesta määrällisesti, sekä havainnollistaa häiriövaikutuksen ulottumista karttakuvien avulla. Nyt esitetyssä arvioinnissa häiriövaikutuksen puuttuminen on käytännössä vain todettu etäisyyteen vedoten esittämättä kuitenkaan tarkennettuja perusteita arviolle.

Myös sähkönsiirron osalta esitettyyn arvioon sisältyy puutteita. Lintujen riski törmätä voimajohtoihin on arvioinnissa tunnistettu yleisellä tasolla, mutta lajikohtaisissa arvioinnissa tätä ei ole huomioitu, eikä mahdollisten vuosittaisten törmäysten määrää ja niiden vaikutusta suojelunperusteena olevien lintulajien yksilömääriin ja siten suotuisaan suojelutasoon ole arvioitu. Puutteena on myös voimajohtolinjoihin liittyvän sähköiskuriskin käsittelemättä jättäminen etenkin sellaisten petolintulajien kohdalla, jotka voivat käyttää voimalinjoja tähystyspaikkoinaan.

Myös sähkönsiirron yhteisvaikutusten arviointiin sisältyy puutteita, sillä Pohjois-Pohjanmaan liiton laatimaan selvitykseen tehdyn viittauksen lisäksi se ei sisällä minkäänlaista arviointia eri voimalinjojen kumulatiivisista vaikutuksista Natura-alueen suojeluperusteisiin. Yhteisvaikutusten arvioinnin kannalta olisi tarkoituksenmukaista tarkastella, missä määrin suunniteltu voimajohto lisää jo rakennettujen voimalinjojen aiheuttamaa törmäys- ja sähköiskuriskiä, ja onko mahdollisten merkittävien heikentävien vaikutusten raja niiden kohdalla jo ylitetty. Kaikkia vireillä olevia voimajohtohankkeita ei

myöskään ole otettu huomioon; esimerkiksi yksi vireillä olevan Taikkonevan tuulivoimahankkeen sähkönsiirtovaihtoehtoista sijoittuisi Leuvanannevan hankkeen vaihtoehdon SVE2 vierelle lisäten siten huomattavasti kyseisen vaihtoehdon yhteisvaikutuksia.

Lisäksi sähkönsiirron eri vaihtoehtojen aiheuttamia vaikutuksia ei ole asianmukaisesti vertailtu keskenään, mikä olisi olennaista haitattomimman vaihtoehdon löytämiseksi. Selkeänä puutteena myös on, että sähkönsiirtolinjojen vaikutuksia ei käytännössä ole arvioitu ilman lieventäviä toimenpiteitä.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, ettei sähkönsiirron vaikutuksia ole arvioitu asianmukaisella riittävyydellä ja analyyttisyydellä. Sähkönsiirron linnustovaikutusten arviointia ei näin ollen voida pitää kokonaisuudessaan asianmukaisena, ja arviointia on siltä osin täydennettävä.

Vaiikutukset suojeluperusteena oleviin luontodirektiivin liitteen II lajeihin

Saukon osalta esitetty arviointi perustuu asiantuntija-arvioon, jota voidaan pitää lajin elinympäristövaatimusten sekä tarkasteltujen alueiden luonto-olosuhteiden puolesta uskottavana ja asianmukaisena. Lupa- ja valvontavirastolla ei näin ollen ole sen suhteen huomauttamista.

Arvio vaikutuksista Haapaveden lintuvedet ja suot suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Haapaveden lintuvedet ja suot - Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen olemassa olevan tilan säilyttäminen tai parantaminen. Tuuli- ja aurinkovoima-alueista sekä sähkönsiirrosta suojeluperusteena olevalle linnustolle aiheutuvia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia ei voida poissulkea, joten suunniteltua toimintaa ei voida katsoa Natura-alueen suojelutavoitteiden mukaiseksi. Hankkeen sähkönsiirtovaihtoehdot SVE2A ja SVE2B aiheuttavat lisäksi heikentämistä Natura-alueen suojeluperusteena olevalle luontotyyppille *keidassuot*.

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden vuoksi on haastavaa muodostaa luotettava käsitystä voimajohtovaihtoehdon SVE2A vaikutusten suuruudesta ja merkittävydestä Natura-alueen suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin *keidassuot*. Suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin kohdistuvia merkittäviä vaikutuksia ei pystytä poissulkemaan. Lupa- ja valvontavirasto pitää oikeansuuntaisena Natura-arvioinnissa esitettyä näkemystä, jonka mukaan vaikutukset keidassoiden osalta arvioidaan vaihtoehdossa SVE2A merkittävästi heikentäviksi.

Lupa- ja valvontavirasto on pystynyt sähkönsiirtovaihtoehdon SVE2B vaikutusten arvioinnin liittyvistä puutteista huolimatta muodostamaan riittävän kuvan hankkeen vaikutuksista suojeluperusteena oleviin luontotyypeihin ja yhtyy Natura-arvioinnissa esitettyyn näkemykseen, jonka mukaan SVE2B ei merkittävästi heikennä Natura-alueen suojeluperusteena olevaa luontotyyppiä *keidassuot*. Suunniteltu voimalinja ei aiheuta luontotyyppille suoria pinta-alamenetyksiä, mutta reunavaikutuksia voi aiheutua.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Leuvanevan hankkeesta Natura-alueen suojeluperusteena olevaan linnustoon kohdistuvat merkittävimmät vaikutukset syntyvät sähkönsiirron toteutuksesta. Arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden vuoksi on kuitenkin mahdotonta muodostaa luotettavaa käsitystä etenkin vaihtoehtojen SVE2A ja SVE2B vaikutuksen suuruudesta Natura-suojeluperusteena olevaan linnustoon. Tämän vuoksi suojeluperusteena oleviin lintulajeihin kohdistuvia merkittäviä heikennyksiä ei pystytä poissulkemaan.

Arvioinnin toteutustapaan liittyvien puutteiden vuoksi on jossain määrin haastavaa muodostaa luotettavaa käsitystä hankkeen tuuli- ja aurinkovoimaloista aiheutuvasta haitasta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa kuitenkin, että hankealueen sijoittuessa yli kolmen kilometrin etäisyydelle kyseisestä Natura-alueesta, voidaan tuuli- ja aurinkovoimaloista Natura-alueelle suojelun perusteena olevalle linnustolle aiheutuva merkittävä heikentyminen epävarmuuksista huolimatta poissulkea riittävällä varmuudella. Poikkeuksen muodostaa kuitenkin uhanalainen suojeluperustelaji.

Lieventävät toimenpiteet

Uhanalaiseen lajiin kohdistuvia vaikutuksia esitetään lievennettäväksi tuulivoimaloiden sijoittelua muuttamalla. Arviointi tunnistaa, että suurin törmäysriski kohdentuu voimalapaikkoihin 31–35, ja vaihtoehto VE3 on törmäysriskiltään pienin. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että voimaloiden vähentäminen tai siirtäminen ovat käytännössä ainoa varma keino vähentää törmäys ja häiriövaikutuksia, koska teknisten ratkaisujen toimivuudesta ei ole riittävän luotettavaa ja vertaisarvioitua tieteellistä näyttöä juuri kyseisellä lajilla Suomen valo- ja sääolosuhteissa. Voimaloiden siirtoa tai poistoa olisi tullut esittää lieventämiskeinoina myös VE1–VE2 vaihtoehtoissa, joissa törmäysriski ylittää merkittävän haitallisen vaikutuksen rajan.

Sähkönsiirron törmäysvaikutukset voidaan arvioinnin mukaan lieventää tehokkaasti huomiomerkinnöillä. Puutteena kuitenkin on, ettei tämän toteaman tueksi ei esitetä esimerkiksi minkäänlaisia lajikohtaisia laskelmia, vaan ainoastaan yksi viittaus aihepiiristä tehtyyn tutkimukseen. Huomiomerkintöjen yksityiskohtaisempi kuvailu myös puuttuu käytännössä täysin. Vain huomiomerkinnöin merkittävä osuus on esitetty karttakuvassa, mutta ilman tietoa siitä, kuinka tämän osuuden määrittäminen on tehty. Lisäksi perustelematta jää, onko pelkkä ukkosenjohdattimen merkitseminen riittävä toimenpide. Epäselvää myös on, vaatisiko merkinnät säännöllistä ylläpitoa taikka uusimista halutun vaikutuksen säilyttämiseksi koko hankkeen elinkaaren ajan. Näin ollen arvio lieventämiskeinon toimivuudesta jää varsin heikkojen perusteluiden varaan. Arvioinnin johtopäätös on lisäksi ehdollinen sille, että jo olemassa olevat ja siten kyseessä olevasta hankkeesta täysin riippumattomat voimajohtolinjat varustettaisiin huomiomerkinnöillä. Lupa- ja valvontavirasto huomauttaa, ettei tämä voi olla arvioinnin lähtökohta.

Edellä käsiteltyjen keinojen lisäksi arviointiin sisältyy myös suunnitelma ajoittaa rakentaminen pesimäkauden ulkopuolelle Natura-alueen läheisyydessä. Lupa- ja valvontavirasto pitää kuitenkin ongelmallisen arvioinnissa esitettyä ehdollista sanamuotojen lievennyskeinojen käytöstä. Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen

mukaan Natura-arvioinnissa tulee sitoutua asianmukaisiin lieventämiskeinoihin, jotta todennäköisesti merkittävä haitallinen vaikutus vältetään etenkin, kun huomioidaan voimalinjojen törmäysvaikutusten epävarmuus yhdessä muiden alueen hankkeiden törmäysriskin kanssa.

Lupa- ja valvontavirasto muistuttaa, että Euroopan komission luontodirektiivin 6 artiklan säännöksiä käsittelevän ohjeen mukaan "lieventämistoimenpiteitä tarkastellaan 6 artiklan 3 kohdan yhteydessä, ja ne ovat kiinteä osa hankkeen eritelmiä tai edellytys hankkeen hyväksymiselle. Jokainen toimenpide on kuvattava yksityiskohtaisesti ja täsmennettävä, miten se poistaa tai vähentää todettuja haitallisia vaikutuksia ja miten, milloin ja kuka sen toteuttaa ja millaisia järjestelyjä otetaan käyttöön toimenpiteiden vaikuttavuuden seuraamiseksi ja tarvittavien korjaavien toimenpiteiden toteuttamiseksi." Lupa- ja valvontavirasto katsoo, ettei edellä mainitussa ohjeessa esitetyt tietovaatimukset tule lieventämistoimenpiteiden osalta tässä arvioinnissa täytetyiksi, eikä huomiomerkintöjen riittävyttä merkittävien haitallisten vaikutusten vähentämiseksi näin ollen ole riittävällä tavalla osoitettu.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksianto C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Naturaarviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Arvioinnissa ei ole kuitenkaan esitetty lainkaan suunnitelmaa yhdenkään Natura-alueen suojeluperusteena olevan lintulajin seurannasta, vaikka niiden osalta esitetty arviointi on ehdollinen sille, että sähkönsiirrosta aiheutuvia vaikutuksia lievennetään huomiomerkinnöin ja rakentamisen oikealla ajoituksella. Tämä on selkeä puute.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että voimajohtovaihtoehtoon SVE2A osalta Naturaarviointi ei anna edellytyksiä merkittävien heikentävien vaikutusten

poissulkemiseen yhteen Natura-alueen suojeluperusteena olevaan luontotyyppiin. Näin ollen tämän vaihtoehdon toteuttamiseen ei voida myöntää lupaa.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, ettei linnuston osalta esitettyä vaikutustenarviointia voida pitää asianmukaisesti toteutettuna. Näin ollen Natura-arviointi ei anna edellytyksiä merkittävien heikentävien vaikutusten poissulkemiseen. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että linnuston osalta esitettyä vaikutusten arviointia on täydennettävä seuraavalla tavalla:

- Natura-alueen suojelun perusteena olevien lintulajien riski törmätä hankkeessa suunniteltuihin voimalinjoihin tulee arvioida lajikohtaisesti ilman lieventämistoimia. Törmäyksistä mahdollisesti seuraava lisäkuolleisuus tulee suhteuttaa tietolomakkeella esitettyihin yksilömääriin. Arvioinnissa tulee selkeästi eritellä eri sähkönsiirtovaihtoehdot, joiden osalta esitettyjen arviointien tulee olla keskenään vertailukelpoisia.
- Arvioinnissa tulee huomioida myös muiden vireillä olevien hankkeiden, kuten esimerkiksi Taikkonevan tuulivoimahankkeen, sähkönsiirtolinjat. Arvioinnissa tulee tarkastella, missä määrin suunnitellut voimajohdot lisäävät jo rakennettujen voimalinjojen aiheuttamaa törmäys- ja sähköiskuriskiä, ja onko mahdollisten merkittävien heikentävien vaikutusten raja niiden kohdalla jo ylitetty.
- Sähkönsiirron vaikutusten lieventämiskeinot (huomiomerkinnät) ja niiden käyttö tulee määritellä yksityiskohtaisemmin, ja niiden teho perustella pitää nykyistä tarkemmin.
- Merkittävien haitallisten vaikutusten lieventämiseen on sitouduttava asianmukaisin keinoin.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitellyt ylitarkastaja Antje Neumann ja ratkaissut ryhmäpäällikkö Johanna Kullas. Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

Lausunto
29.1.2026
LVV-U/22694/2026
Julkinen

Lupa- ja valvontavirasto
Postiosoite: PL 20, 13035 LVV
Puhelinvaihde: 0295 254 000
kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/22694/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/22694/2026 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Neumann Antje 29.01.2026 14:28

Ratkaisija Kullas Johanna 29.01.2026 15:40

